

Tygodnik Gospodarczy PIE

2 listopada 2023 r.

Prognozy przewidują słabszy wzrost PKB oraz spadek inflacji

0,4 proc.

wynosi konsensus prognoz wzrostu gospodarczego Polski w 2023 r.

11,9 proc.

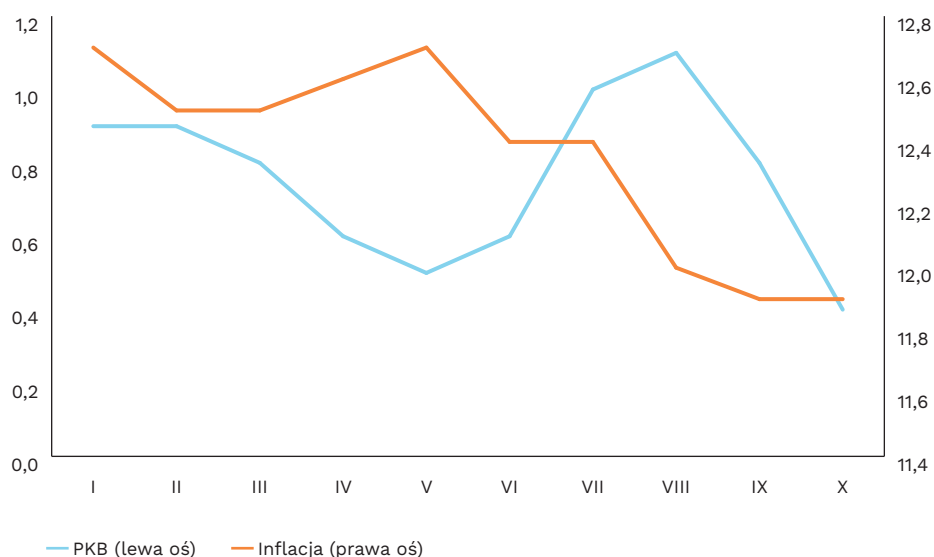
wynosi konsensus prognoz inflacji w Polsce w 2023 r.

► **Spadek inflacji jest większy, niż zakładaty prognozy.** W szybkim szacunku inflacji za październik GUS wskazuje, że ceny podniosły się o 6,5 proc. w skali roku. Od szczytu odnotowanym w lutym inflacja obniżyła się o 11,9 pkt. proc. Skala dezinflacji w ciągu roku pozytywnie zaskakiwała ekonomistów. Prognozy inflacji były regularnie rewidowane w dół – w ostatnich ośmiu miesiącach konsensus obniżył się o 0,8 pkt. proc. z 12,7 proc. do 11,9 proc. Mimo iż do końca roku brakuje dwóch odczytów, niepewność, czyli rozstrzał prognoz pozostaje duży, a wskazywane przez ankietowanych odpowiedzi wahają się od 11,3 proc. do 12,6 proc.

► **Ekonomiści pozostają zgodni – spadek inflacji spowolni.** Październikowy odczyt inflacji będzie najpewniej należał do ostatnich z tak wyraźnym obniżeniem dynamiki cen. Inflacja nadal będzie spadać, ale już nie tak gwałtownie. Podyktowane jest to m.in. wygaśnięciem zeszłorocznych szoków i wysokich baz odniesienia. Obecnie konsensus zakłada, że w 2024 r. inflacja kształtować się będzie na poziomie 5,8 proc., zaś w kolejnych latach na poziomie 3,7 proc., 3,0 proc. oraz 2,7 proc. Prognozy wciąż obciążone są sporym ryzykiem, obejmującym m.in. zmiany administracyjne.

► **W krajach regionu ścieżka inflacji jest rewidowana w górę.** Trend dezinflacyjny obserwowany jest praktycznie w całej Europie. Wyniki prognozowane na początku roku sugerowały bardziej wyraźne wyhamowanie tempa wzrostu cen. Prognozy inflacji na 2023 r. dotyczące Węgier zostały podniesione z 15,7 proc. do 17,8 proc, a na 2024 r. z 4,9 proc. do 5,3 proc. Podobne rewizje widoczne były także w pozostałych państwach Europy Środkowo-Wschodniej. Prognozowana inflacja w Czechach w 2023 r. została podniesiona z 8,8 proc. do 10,8 proc., w państwach bałtyckich – z 8,5 proc. do 9,7 proc.

Wykres 1. Zmiany konsensusu prognoz inflacji oraz wzrostu gospodarczego w bieżącym roku dla Polski

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych FocusEconomics.

► **Skala spowolnienia gospodarczego jest niedoszacowana.** W ostatnich dwóch miesiącach obserwowaliśmy istotne korekty prognozy wzrostu gospodarczego. W październiku konsensus prognoz na 2023 r. obniżył się z 1,0 proc. do 0,4 proc. Skala odbicia po słabym I półroczu jest mniejsza, niż pierwotnie sądzono. Na rezultatach ciąży słaba kondycja krajowego przemysłu. Ryzyko recesji oceniane jest jako niewielkie. W październikowym badaniu tylko 6 z 37 zespołów ekonomistów prognozowało, że gospodarka skurczy się.

► **Wzrost gospodarczy Polski pozostaje zbliżony do innych państw regionu** – również w nich prognozy wzrostu gospodarczego rewidowane są w dół. Od stycznia prognozowany wzrost PKB Czech spadł z 0,1 proc. do 0,0 proc., Węgier – z 0,2 proc. do -0,5 proc., zaś krajów bałtyckich – z 0,6 proc. do 0,2 proc.

(SS)

Czy polskie firmy są innowacyjne?

62,8 proc.

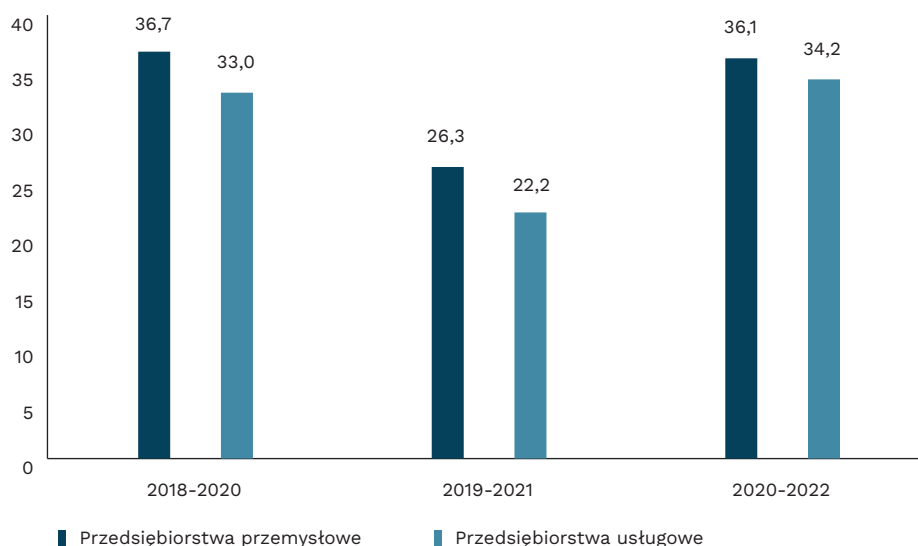
średniej unijnej to wynik
Polski w European Innovation
Scoreboard

► **Polska jest Wschodzącym Innowatorem według klasyfikacji EIS (European Innovation Scoreboard)** z wynikiem 68,09 pkt., który stanowi 62,8 proc. średniej unijnej, ale dystans do europejskiej średniej stopniowo się zmniejsza. Mocnymi stronami Polski w zakresie innowacji są: projektowanie aplikacji oraz korzystanie z technologii ICT w przedsiębiorstwach w szerszym zakresie niż w wielu krajach UE. Słabością polskiej gospodarki jest stosunkowo wysoki udział firm nieinnowacyjnych.

36,1 proc.

polskich firm przemysłowych
było aktywnych innowacyjnie
w latach 2020-2022

Wykres 2. Przedsiębiorstwa aktywne innowacyjnie w latach 2018-2020, 2019-2021 i 2020-2022 (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych GUS.

77,4 proc.

polskich firm finansowało
działalność innowacyjną
ze środków własnych

► **W latach 2020-2022 36,1 proc. firm przemysłowych i 34,2 firm usługowych było aktywnych innowacyjnie** – według danych GUS. Oznacza to wzrost w porównaniu z okresem 2019-2021: w przypadku firm przemysłowych prawie o 10 pkt. proc., a firm usługowych – o 12 pkt. proc. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych

wyniosły 26 mld PLN (wzrost r/r o 36,6 proc.). Wzrost nakładów zanotowano również w przedsiębiorstwach usługowych – do prawie 30 mld PLN (o 32,8 proc. r/r.). Firmy przeznaczały środki przede wszystkim na działalność badawczą i rozwojową (49,2 proc. nakładów na innowacje w firmach przemysłowych i 55,4 proc. w usługowych).

► **Firmy częściej wprowadzają innowacje procesów biznesowych niż innowacje produktowe.** W latach 2020-2022 innowacje procesów biznesowych deklarowało 28,1 proc. przedsiębiorstw przemysłowych i 30,1 proc. usługowych. Dotyczyły one przede wszystkim procesu wytwórczego, poprawy zasad działania wewnątrz przedsiębiorstwa i ulepszenia metod podziału zadań wśród personelu. Nowe lub ulepszone produkty/usługi wprowadziło do swojej oferty tylko 15,2 proc. firm przemysłowych i 8,2 proc. usługowych.

► **Firmy, które zdecydowały się na wprowadzenie innowacji deklarowały, że przyczyniło się to do ogólnego rozwoju firmy (91,7 proc.), wpłynęło też na podniesienie jakości usług i wyrobów (75,3 proc.) oraz zwiększenie wydajności pracy (74,0 proc.)** – wynika z [raportu PARP](#). Innowacje pozostały natomiast bez większego wpływu na zmiany stanu zatrudnienia. Głównymi czynnikami hamującymi działalność innowacyjną firm w 2022 r. były: inflacja (przede wszystkim zwiększenie się kosztów energii) oraz bariery administracyjne. Według deklaracji przedsiębiorstw, do większej innowacyjności mogłyby motywować zmiany regulacji prawnych (96,1 proc.) oraz zmieniające się oczekiwania klientów (90,3 proc.). Przedsiębiorstwa finansowały inwestycje w innowacje głównie ze środków własnych (77,4 proc.), choć znacząco zwiększył się (z 4,2 proc. w 2021 r. do 13,2 proc. w 2022 r.) udział firm wybierających finansowanie za pomocą instrumentów zwrotnych.

(UK-G, ASz)

Unia Europejska coraz uważniej przygląda się inwestorom zagranicznym

55 proc.

projektów BIZ napływających do UE zostało poddane *screeningowi*

1444

wnioski autoryzacyjne dotyczące planowanych transakcji złożono w 2022 r.

o 22 proc.

zwiększył się napływ BIZ do państw UE w stosunku do 2021 r. (z wyłączeniem Luksemburga)

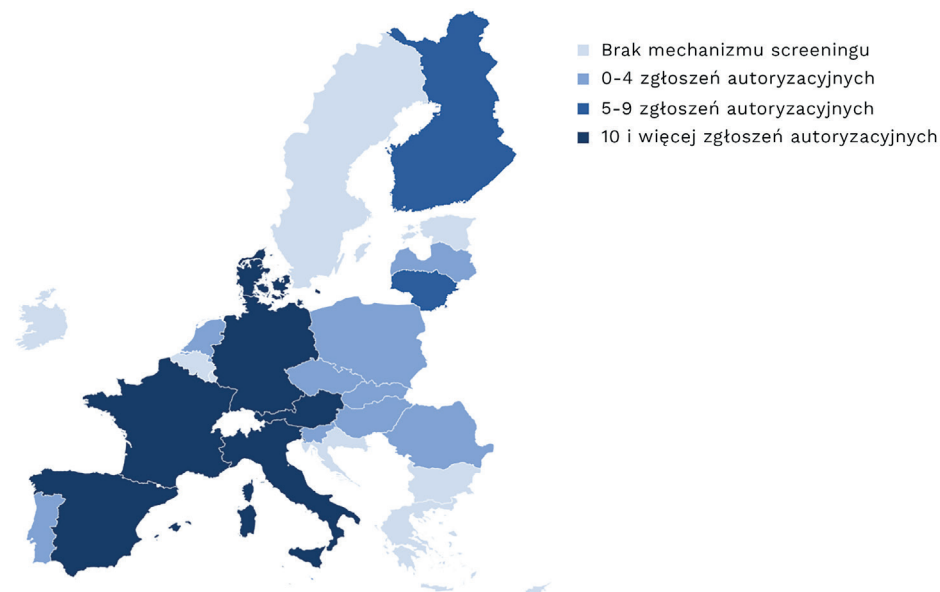
► **Procedura *screeningu* bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) została formalnie wprowadzona przez Unię Europejską w trakcie pandemii, w październiku 2020 r.** Motywowana była względami bezpieczeństwa narodowego i potrzebą ochrony krytycznej infrastruktury oraz newralgicznych ekosystemów unijnych przed wrogimi przejęciami i nieuczciwą konkurencją, zwłaszcza ze strony tzw. nie-sojusznicznych państw. Po rosyjskiej inwazji na Ukrainę, Komisja zaleciła państwom członkowskim rozszerzenie kontroli inwestycji pochodzących z Białorusi i Rosji. Unijne regulacje zachęciły część krajów do wprowadzenia mechanizmu *screeningu* BIZ. Obecnie taka procedura obowiązuje w 21 spośród 27 państw członkowskich UE. Procedura obejmuje niemal wyłącznie inwestycje typu *brownfield*, czyli fuzje i przejęcia.

► **W 2022 r. wpłynęły 1444 wnioski autoryzacyjne dotyczące planowanych przejęć oraz tzw. spraw z urzędu.** Spośród złożonych wniosków, 55 proc. zostało poddane formalnemu badaniu, co stanowi wyraźny wzrost w stosunku do 2021 r., w którym procedurą objęto 21 proc. planowanych przejęć. Wzrost liczby wniosków poddanych *screeningowi* wynika zarówno z rosnącej popularności tego instrumentu wśród państw członkowskich (w 2022 r. skorzystało z niego 21 państw, w 2021 r. – 11), jak i szerszego zakresu sektorów uznanych przez członków UE za krytyczne.

► **Zdecydowana większość wniosków, bo aż 86 proc., uzyskała bezwarunkową autoryzację,** 9 proc. było dopuszczone warunkowo, 4 proc. zostało wycofane przez zainteresowane

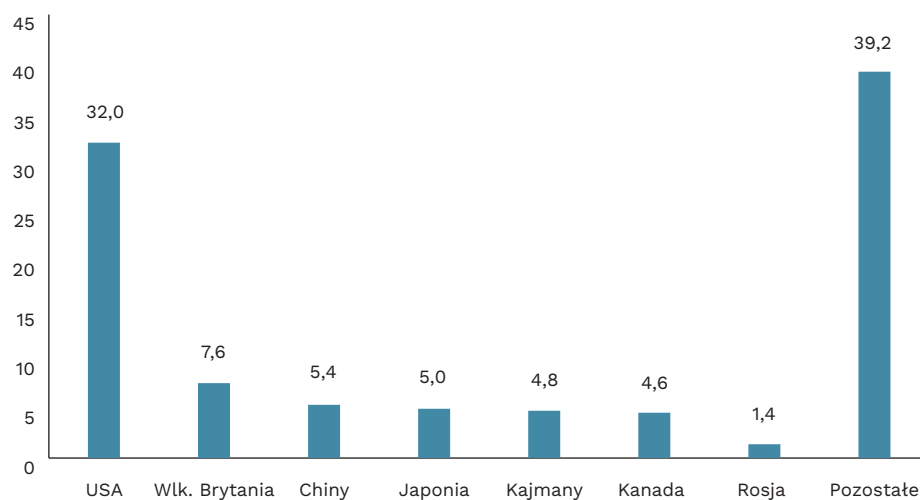
strony, a tylko 1 proc. zablokowane. Decyzja o zablokowaniu podejmowana jest przez państwa członkowskie decydujące również, które projekty powinny podlegać ocenie. Najwięcej firm objętych postępowaniem w 2022 r. pochodziło ze Stanów Zjednoczonych (32 proc.), które są od lat największym inwestorem zagranicznym w UE (32,2 proc. wszystkich przejęć i 46,5 proc. projektów *greenfield* w 2022 r.) oraz Wielkiej Brytanii (7,6 proc.). Natomiast Chiny, uznane za systemowego rywala, znalazły się dopiero na 3. miejscu (5,4 proc.). Bardzo niewielkie znaczenie miały inwestycje z Rosji (1,4 proc. przypadków objętych postępowaniem) i Białorusi (ledwie 0,2 proc.).

Mapa 1. Liczba zgłoszeń autoryzacyjnych składanych przez państwa UE w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych KE.

Wykres 3. Pochodzenie BIZ objętych screeniem (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych KE.

► **Unia Europejska musi balansować pomiędzy utrzymaniem wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej a intensywnością regulacji *screeningowych*.** Regulacje te bowiem stanowią formę protekcjonizmu i utrudniają podmiotom zagranicznym dostęp do rynku. Jest to szczególnie ważne w kontekście spowolnienia w globalnych przepływach BIZ. Napływ BIZ do UE przybrał w 2022 r. wartości ujemne i wyniósł -140 mld EUR, na co wpłynęło wycofanie z Luksemburga w IV kwartale aktywów przez firmę z sektora telekomunikacyjnego. Po wyłączeniu Luksemburga wzrost napływu BIZ do Europy w 2022 r. wyniósł 22 proc. w stosunku do poprzedniego roku. W 2021 r. do państw UE napłynęło 168 mld USD, co stanowi 10 proc. wszystkich BIZ lokowanych w gospodarce światowej.

(DK, JS)

Recykling kluczem dla zaspokojenia unijnego zużycia metali

o 15 proc.

wzrośnie globalny popyt na złom stalowy w latach 2021-2030

do 87,9 mln ton

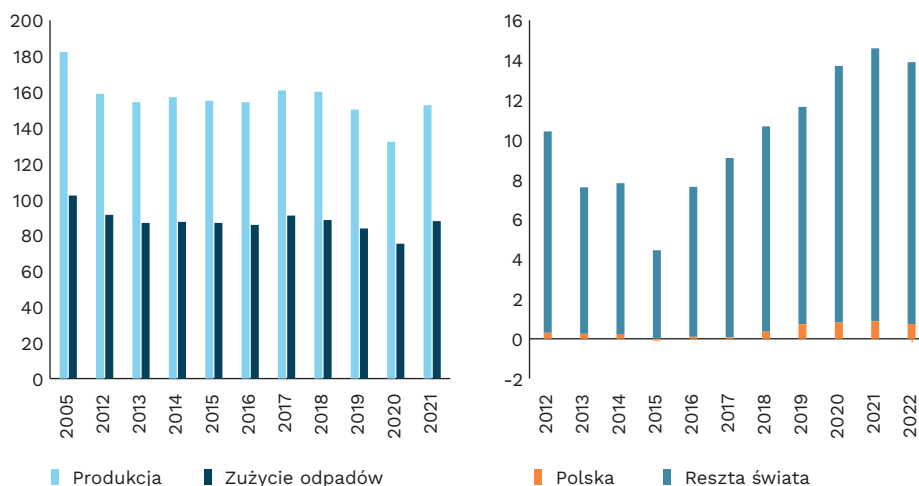
spadło roczne zużycie złomu stalowego poddanego recyklingowi w UE w 2021 r. w porównaniu do 102,2 mln ton w 2005 r.

71 razy

więcej odpadów żelaznych z Ukrainy importowała Polska w I połowie 2023 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2022 r.

► **Wraz z rozwojem technologii niskoemisyjnych rośnie zapotrzebowanie na metale niezbędne w produkcji urządzeń dla transformacji energetycznej.** Według Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE), globalne zapotrzebowanie na miedź, kobalt i nikiel wzrośnie nawet o 46 proc. do 2030 r., a na stal o niecałe 10 proc. w scenariuszu neutralności klimatycznej. Kraje Unii Europejskiej mają ograniczone perspektywy na zwiększenie wydobycia metali, jednak mogą odegrać istotną rolę w procesie recyklingu. W 2030 r. globalny popyt na złom stalowy wyniesie 778 mln ton, czyli o 15 proc. więcej niż w 2021 r.

Wykres 4. Produkcja stali i zużycie odpadów żelaznych w UE (w mln ton) oraz eksport netto Polski i reszty państw UE w handlu metalami nadającymi się do recyklingu (w mln ton)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych EuRIC i Eurostatu.

► **Unijna ustawa o surowcach krytycznych (Critical Raw Materials Act – CRM) określa ambitny program recyklingu, który ma przeciwdziałać nadmiernemu uzależnieniu od dostaw surowców spoza UE.** Według rozporządzenia CRM, celem jest wzrost poziomu odzysku metali, a recykling do 2030 r. ma odpowiadać za 15 proc. rocznego zużycia surowców w UE. Tymczasem średni czas eksploatacji turbiny wiatrowej i panelu fotowoltaicznego jest stosunkowo krótki i wynosi 20-30 lat. Z jednej strony wpływa to na wzrost

zapotrzebowania na metale w celu budowy nowych urządzeń zeroemisyjnych, a z drugiej daje dostęp do surowców dla przemysłu recyklingowego.

► **Zużycie złomu stalowego poddanego recyklingowi w UE spadło ze 102,2 mln ton rocznie w 2005 r. do 87,9 mln ton w 2021 r.**, jednak wynikało to ze spadku produkcji stali ogółem. W latach 2012-2022 Unia była eksporterem netto metali nadających się do recyklingu, w tym stali. Tymczasem wykorzystanie złomu stalowego w procesie produkcji zmniejsza emisję CO₂ o 58 proc. W przypadku miedzi redukcja emisji sięga 65 proc., a aluminium ponad 90 proc. W kolejnych 5 latach Unia może stać się importerem odpadów m.in. stalowych w celu zabezpieczenia rosnącego zapotrzebowania.

► **Polska w latach 2019-2021 odpowiadała średnio za 1 proc. unijnego importu metali nadających się do recyklingu i blisko 5 proc. eksportu.** Od 2019 r. Polska pozostaje eksporterem netto odpadów metalowych i od tego roku eksportowała średnio 800 tys. ton złomu, jednak zachodzące zmiany regulacyjne dotyczące wykorzystania surowców w UE mogą wpłynąć na rozwój rynku recyklingu w regionie. W I połowie 2023 r. Unia Europejska zwiększyła import odpadów żelaznych z Ukrainy 13,1 razy (do 89,8 tys. ton) w porównaniu z analogicznym okresem 2022 r. Do Polski dostarczono 82,2 tys. ton, czyli ponad 90 proc. ukraińskiego złomu, 70 razy więcej licząc rok do roku.

(MM)

Europa pozostaje w tyle w wyścigu o 5G

33,3 proc.

widma radiowego przeznaczonego w pierwszej kolejności na sieci 5G rozdysponowała Polska

419

stacji bazowych 5G na 100 tys. mieszkańców posiada Korea Płd.

81 proc.

ludności w UE jest w zasięgu sieci 5G, a 63,4 proc. w Polsce

► **Wraz z zakończeniem aukcji 5G w Polsce, nie ma już w Unii Europejskiej krajów, w których podstawowe pasma dla sieci 5G nie trafiłyby do użytku operatorów telekomunikacyjnych.** Komisja Europejska wymaga, aby na potrzeby komunikacji elektronicznej rozdysponować częstotliwości w trzech tak zwanych pasmach pionierskich: 60 MHz w pasmie 700 MHz, 400 MHz w paśmie 3,6 GHz i 1000 MHz w paśmie 26 GHz. Polska aukcja dotyczyła środkowego z tych zakresów. Obecnie tylko Niemcy nie rozdysponowały zasobów z tego pasma, a trzy kraje (w tym Polska) z pasma 700 MHz.

► **Według danych zaprezentowanych w październiku, obecnie 81 proc. terenów zaludnionych w UE jest objętych zasięgiem sieci 5G.** Pełne pokrycie terenów zaludnionych zasięgiem sieci 5G jest jednym ze strategicznych celów UE, przedstawionych w strategii Cyfrowa Dekada. Komisja wskazuje, że jeśli dotychczasowe trendy rozwoju zasięgu utrzymają się, to już w 2024 r. cel ten może zostać osiągnięty. Liderami pod względem pokrycia są mniejsze kraje UE, jak Cypr, Malta i Niemcy, w których 100 proc. terenów zamieszkałych ma dostęp do sieci 5G. Na drugim końcu znajdują się Szwecja, Rumunia i Belgia, w których pokrycie nie przekracza 30 proc. Nowsze dane mogą jednak zmienić ten obraz – Szwecja rozdysponowała już większość (83,9 proc.) pasm częstotliwości zalecanych w Europie dla sieci 5G, Rumunia tylko ok. 38 proc., a Polska 33,3 proc.

► **Jednak większość usług sprzedawanych w Europie jako 5G nie oferuje jeszcze takich parametrów jak reklamowana szybkość transmisji danych powyżej 1 Gbps czy minimalne opóźnienia sygnału.** Wynika to między innymi z opóźnień w rozdysponowaniu pasm w wysokich częstotliwościach czy konieczności poniesienia znacznych inwestycji w modernizację sieci. Obecne 5G opiera się w dużej mierze na sieci poprzedniej generacji. Na pełnowartościowe, samodzielne 5G (tzw. *standalone* 5G) musimy jeszcze chwilę poczekać.

Mapa 2. Odsetek terenów zaludnionych znajdujących się w zasięgu sieci 5G pod koniec 2022 r.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych KE.

► **Jednocześnie Europa pozostaje w tyle w rozwoju i wykorzystaniu 5G za innymi regionami świata.** Korea Płd. może pochwalić się 419 stacjami bazowymi w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (UE ma 77) oraz największą względną liczbą użytkowników tej technologii (54 tys. na 100 tys. mieszkańców, w porównaniu do ok. 32 tys. w UE). Chiny wyprzedzają UE pod względem tych dwóch statystyk, a Japonia pod względem liczby stacji bazowych. Z kolei UE dysponuje większą liczbą stacji bazowych i użytkowników niż USA, jednak według [danych zrzeszenia operatorów telekomunikacyjnych ETNO](#), to w USA jest znacznie większy zasięg sieci 5G niż w UE. USA przoduje również pod względem zasobów radiowych przeznaczonych na sieci telekomunikacyjne, co może stanowić podstawę do dalszego rozwoju zasięgu i poprawy jakości usług.

(IŚ)

Jaką część rynku nieruchomości tworzą mikrokawalerki?

► **Terminem „patodeweloperki” określa się mieszkania budowane w celach inwestycyjnych kosztem komfortu mieszkańca.** W pojęciu tym mieszczą się również mikrokawalerki, czyli lokale użytkowe mające mniej niż 25 m². Administracja publiczna systematycznie próbuje ograniczyć skalę tego zjawiska – od 2018 r. wykorzystywanie takiego lokalu jako mieszkania jest [bezprawne](#), jednak deweloperzy próbują obejść regulacje. Pod koniec października 2023 r. minister rozwoju i technologii podpisał rozporządzenie [#StopPatodeweloperka](#) regulujące działania w sprawie budowania mieszkań.

► **Mikrokawalerki na rynku sprzedaży mieszkań to zjawisko marginalne.** Dane Property.io, wskazują że w III kwartale 2023 r. mniej niż 2 proc. mieszkań na rynku sprzedaży

2 proc.

wynosi udział mieszkań z powierzchnią mniejszą niż 25 m² w ofercie w III kwartale 2023 r.

6,5 proc.

nowych ofert w III kwartale 2023 r. na rynku wynajmu stanowią mikrokawalerki

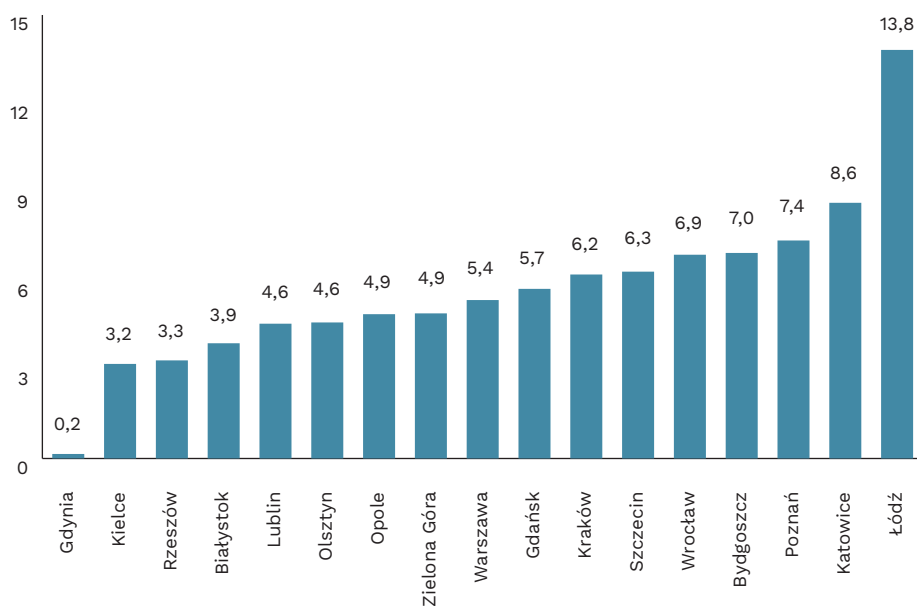
13,5 proc.

wynosi odsetek mikrokawalerek na rynku wynajmu w Łodzi i jest najwyższy wśród miast wojewódzkich

w 16 miastach wojewódzkich i Gdyni miało powierzchnię mniejszą niż 25 m². Co więcej, ponad 85 proc. z nich było sprzedawanych na rynku wtórnym. Oznacza to, że do ofert mogą zaliczać się również mieszkania wybudowane w latach 1959-1974 oraz 1989-2018, kiedy nie było regulacji wobec minimalnego metrażu mieszkania. Property.io to firma pobierająca nowe oferty z 18 najpopularniejszych portali branżowych w Polsce, jak OLX, Otodom czy Domiporta.

► **Na rynku wynajmu sytuacja wygląda gorzej – mikrokawalerki stanowią aż 6,5 proc. rynku.** To ważniejszy segment niż mieszkania większe, liczące od 90 m² (5 proc.). Co więcej, ich udział w rynku rośnie. W I kwartale 2023 r. było to 5,2 proc., w II – 5,7 proc., a w III – 6,5 proc. Średnio w badanych miastach pojawia się ok. 500 ofert tygodniowo na wynajem mieszkania poniżej 25 m². Najwięcej ofert jest w Warszawie (120), w Krakowie i Łodzi (po ok. 75). Procentowo największy udział mikrokawalerek przypada na Łódź – ten odsetek wynosi aż 13,8 proc., ale wysoki jest również w Katowicach (8,6 proc.) i Poznaniu (7,4 proc.). Poza inwestorami kupującymi mieszkania na wynajem, w Łodzi znajduje się dużo przedwojennych kamienic, w których powierzchnia kawalerek może być mniejsza niż 25 m². Zdecydowanie najmniej mikrokawalerek jest w Gdyni, w której przedwojennych kamienic jest mniej niż w wojewódzkich miastach – Gdynia uzyskała prawa miejskie w 1926 r. i dopiero wtedy zaczął się jej dynamiczny rozwój.

Wykres 5. Udział mieszkań mniejszych niż 25 m² (mikrokawalerek) w ofercie wynajmu mieszkań w 16 miastach wojewódzkich i Gdyni (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Property.io.

► **Średnia cena za wynajem 1 m² mikrokawalerki jest prawie dwukrotnie wyższa niż większych mieszkań.** Za wynajęcie 1 m² mikrokawalerki trzeba zapłacić 112 PLN, a za 1 m² większego mieszkania (powyżej 25 m²) – 60 PLN. W III kwartale średni koszt wynajęcia mikrokawalerki wyniósł 1650 PLN. Najwyższe ceny odnotowano w największych miastach: w Warszawie – 2162 PLN, we Wrocławiu – 1950 PLN, a w Krakowie – 1815 PLN. W Łodzi i Katowicach, czyli miastach z najwyższym udziałem mikrokawalerek w strukturze rynku, koszt wynajmu oscylował wokół 1400 PLN.

(TM)

Co piąty Polak jest zestresowany

średnio 40 proc.

osób globalnie raportuje odczuwanie stresu – według badania Gallupa

62 proc.

Polaków odczuwa stres przynajmniej raz w tygodniu – według badania Mind Health Centrum Zdrowia Psychicznego

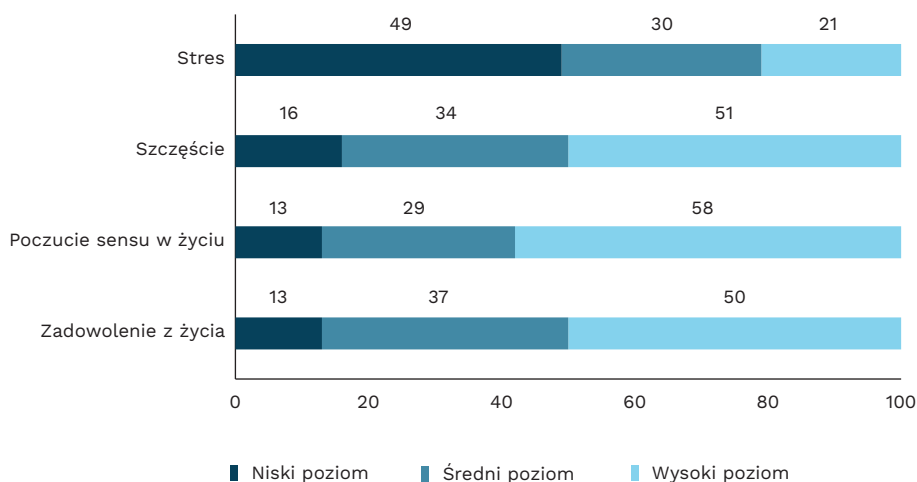
21 proc.

dorostych Polaków zmagają się z wysokim poziomem stresu – według badania PIE

► **Stres jest zjawiskiem dotyczącym znacznego odsetka populacji świata.** Według globalnych badań Gallupa z 2022 r. o emocjach, średnio 40 proc. ankietowanych z ponad 140 krajów świata odpowiadało twierdząco na pytanie, czy odczuwali spory stres w poprzednim dniu. W Polsce 62 proc. obywateli może odczuwać stres nawet przynajmniej raz w tygodniu. W UE blisko połowa pracowników uważa, że stres jest czymś powszechnym w ich miejscu pracy, a w USA pracę jako źródło ciągłego stresu wskazywało w 2018 r. ponad 30 proc. pracowników.

► **Podstawowe wskaźniki subiektywnego dobrostanu psychicznego zostały przez nas zbadane na reprezentatywnej grupie 4000 dorosłych Polaków pod koniec lipca i na początku sierpnia 2023 r.** Jedno z zadanych przez nas pytań dotyczyło stresu odczuwanego w dniu wypełniania kwestionariusza. Badani odpowiadali w skali od 0 do 10. Pogrupowaliśmy odpowiedzi na trzy kategorie: niski, średni i wysoki poziom zadowolenia z życia, poczucia sensu, szczęścia oraz stresu. Poziom niski oznacza, że osoba badana wybrała wartość z przedziału 0-3, poziom średni oznacza wybranie wartości z przedziału 4-6, zaś poziom wysoki to wybór przez badanego wartości z przedziału 7-10. Wyniki przedstawiamy na wykresie 6, z którego wynika, że blisko połowa Polaków odczuwała niski poziom stresu, ale więcej niż co piąty Polak zmagają się z dokuczliwym stresem. Na podobnym poziomie kształtują się także pozostałe wskaźniki subiektywnego dobrostanu (pytania te były zainspirowane brytyjskimi badaniami prowadzonymi przez tamtejszy urząd statystyczny Office for National Statistics).

Wykres 6. Rozkład odpowiedzi na cztery pytania o subiektywny dobrostan (w proc.)

Uwaga: odpowiedzi w skali 0-10 pogrupowane w trzy zbiorcze kategorie.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego na przełomie lipca i sierpnia 2023 r.

► **Stres niesie ze sobą istotne koszty ekonomiczne: m.in. obniża produktywność pracowników, a wywoływane lub wzmacniane przez niego choroby powodują absencje pracowników i koszty ich leczenia.** Blisko dekadę temu Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy szacowała straty ekonomiczne wynikające ze stresu, a także depresji

i pogorszenia zdrowia psychicznego na blisko 620 mld EUR rocznie. Nowsze szacunki z USA mówią o 300 mld USD straty, a badania z 2016 r. wskazywały, że nawet 120 tys. zgonów rocznie może być powiązane ze stresem w miejscu pracy.

(ŁB)

Autorzy: Łukasz Baszczak, Urszula Kłosiewicz-Górecka, Dominik Kopiński,
Tomasz Mądry, Maciej Miniszewski, Sebastian Sajnóg, Jan Strzelecki,
Anna Szymańska, Ignacy Świącicki

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy zawarte w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

© Copyright by Polski Instytut Ekonomiczny